

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschijnt eens per week, 's zaterdags.

Men schryft in te Tongeren by de W. J.-P. Collée, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, n° 29, en by alle postdirecteurs. Alle toezending van brieven, annoucen, geld, enz, moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaalbaar is bepaald op 3 fr. per jaer.

» » » » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk 20 centimen.
De aankondigingen, per drukregel. 13 »
De reklamen » » » » » 23 »

By het zenden van aankondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, of wel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laatste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven genieten voordeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 19 MAERT.

Geechargeerde brieven.

Verscheidene daedzaken welke onlangs in onze provincie zyn voorgevallen, hebben de aandacht van het publiek op een vraagstuk gevestigd waerin hetzelve in hooge mate belang stelt: het is het vraagstuk van de verantwoordelykheid der regering in geval van verlies der geechargeerde, aen de post toevertrouwde brieven.

Men weet dat in geval van verlies eens briefs van dien aard, hoe groot ook het bedrag der geldweerden zy welke hy inhield, er door de regering slechts eene schadeoosstelling van 50 fr. wordt toegekend. Doch dit is eene verantwoordelykheid welke in de meeste gevallen gansch onbeduidend is; het cyfer van 50 fr., eighendunkelyk vastgesteld, bedraegt dikwyls niet het honderdste deel der verlorene of gestolene sommen.

Getroffen door de ernstige nadeelen waertoe dit stelsel, hetwelk insgelyks in Vrankryk in zwang is, kan aenleiding geven, heeft de fransche regering over eenige dagen aen het wetgevend korps een wetsontwerp voorgesteld dat ten doel heeft om die nadeelen althans gedeelyk te herstellen.

Volgens dit wetsontwerp is het geoorloofd om bankbiljetten of bons, coupons van dividenden of van interesten, betaalbaar aen den drager, in eenen brief te sluiten tot een bedrag van hoogstens 2,000 fr. en onder voorwaarde van er aengifte van te doen. Deze aengifte moet voluit geschreven zyn naest het opschrift van den omslag en het bedrag der verzondene geldweerden in franken en centiemen uitdrukken.

Het bestuur der posteryen is voor de geldweerden, welke in brieven gesloten zyn en overeenkomstiglyk met de voorgaende bepalingen aengegeven zyn, verantwoordelyk tot een beloop van 2,000 fr., en behoudens het geval van verlies door een onvermydelyk toeval.

Hetzelve wordt van deze verantwoordelykheid ontslagen door de afgifte der brieven, welker bestemming of diens gevolgtigde eene schriftelyke ontvangstverklaring heeft gegeven. In geval van betwisting, wordt de actie wegens verantwoordelykheid voor de civiele regtbanken gebragt.

De verzender der aengegevene geldweerden zal,

onverminderd het brievenport volgens gewigt, een regt van 10 centiemen voor elke 100 fr. of onderdeel van 100 fr. vooruit betalen. Hoedanig ook het bedrag der aengegevene geldweerde zyn moge, het te ontvangen regt kan niet beneden de 50 centiemen aftalen.

De bedriegelyke aengifte van geldweerden tot een bedrag hooger dan dat der wezenlyk in den brief geslotene wordt gestraft met gevang van minsten een jaer en hoogstens 5 jaren en eene boet van 16 tot 500 fr.

Eindelyk vervangt het postbestuur, na terugbetaling der aengegevene en niet ter bestemming aengekomene geldweerden, den eigenaar in alle deszelfs regten. Deze is verpligt aen het postbestuur, op het oogenblik dat hetzelve de terugbetaling bewerkstelligt, den aard der geldweerden bekend te maken, benevens alle omstandigheden welke de nuttige uitoefening zyner regten kunnen gemakkellyk maken.

Zoodanig zyn de maetregelen welke onlangs in Vrankryk zyn voorgesteld om aen de door ons aengeduide nadeelen te gemoet te komen. Het is levendig te hopen dat onze regering welhaest maetregelen van dien aard neme, welke aen het publiek de waerborgen zullen geven die het met regt kan vorderen, doch die het thans niet bezit. Hoewel dit stelsel reeds eene belangryke verbetering der by ons in zwang zynde wetgeving daer stelt, vermeenen wy evenwel dat het nog verre is van volledig te zyn, en wy zyn overtuigd dat ons postbestuur, als het zich met dit vraagstuk zal bezig houden, hetzelve zal weten op te lossen in eenen zin nog wyder dan in Vrankryk en meer in overeenstemming met de behoeften van ons land. (Meuse.)

Geruchten over den oorlog.

Wy lezen in eene korrespondentie uit Parys:

« Mynheer, alles is veranderd. Wy steken het zweerd in de scheede. Italië zal vechten tegen de Croaten, of de Croaten zullen vechten tegen Italië; wy trekken het ons niet aen. Wy hebben Italië niet opgehitst om de wapens op te vatten; wy hebben geene valsche hoop gegeven; wy hebben de dochter van den koning van Sardinië ten huwelyk genomen, maer het is eene zaak van genegenheid, in welke de volkeren niets te zien hebben; wy eerbiedigen den Paus en de onafhankelykheid der kleine Staten van Italië; wy liefkozen de

liggen en somtyds zyn leven liet in eenen poel of moerasch waer het bedrieglyk licht hem had ingelokt; op den sta-soever was het Karre, die alle honderd jaren van de roode zee terug kwam, reis die hy afleide met dagelyksch eenen henne-stap te doen; het was eene straf die hy moest uitstaan om dat hy beloofd had zoo vele zakken tarwe aen den armen te geven als er graentjens in een emmer zyn, belofte die hy niet had kunnen volbrengen; maer de Yperstraet, buiten en binnen stad had nog een verschikkelyker verschynsel: alle nachten, zoohaest de laatste slag van twaelf ure zich in de lucht verloor, zoohaest de nachtwaker zyn eentoonig liedeken:

*Wacht u van keerse, licht en vuer,
Bidt voor de zielen in 't vagevuur,
De klok slaet twaelf uren,
Twaelf uren slaet de klok,*

geëindigd had, zag men eene brandende koets, bespannen met vier vlamrende peerden, uit het diepste van den Karrosse-put komen; dit rytuig vervuld met helse geesten, welkers bovennatueryk geschreeuw zich op eenen grooten afstand deed hooren, vloog sneller dan de wind de Yperstraet naer de staet op, sleg de Valkestraet in, dan de Bruggestraet op, doorkruiste het pachthof dat M. Boucquoy hedendaegs bewoont en hetwelk eertyds een vermaerd manenklooster was, deed honderd maal deze ronde die men op eene halve myl berekent, en op het slag van een ure, verdween het wederom in den grondlozen put. Aen de opklimmende jongheid zyn deze geschiedenissen byna onbekend, maer wy, wy herinneren ons nog met wat zorg wy ons in de breede haerdstede koesterden, de handen en de voeten by het flommerende vuur gesteken, terwyl de wind met geweld de vervozene sneeuw tegen de met rym bedekte vensters deed klateren en aldus aen de vertellingen der grootmoeder eenen meederen indruk gaf.

Onder alle de geschiedenissen van dezen aard, deze die my het meest getroffen heeft, deze die nog het diepste in

Engelschen; wy aanbilden de Oostenrykers en wy zeggen met Sosie: *Laet ons iedereen beminnen*. Wel is waer dat onze dagbladen den oorlog aengepredikt hebben; maer iedereen weet dat zy eene volkomene vryheid genieten en dat zy nooit afgeschafft, vermaend of opgeschorst zyn. Kan men de honden beletten te blaffen op straat?

« Parys, dat niet ligt verwonderd is, heeft noghans deze week zeer aardig gekoken, toen het de ontslaggeving vernam van prins Napoleon. Men zegt dat hy mishaget aen M. Fould en aen M. Walewsky; dat M. Fould gedreigd heeft zyne geldkas te sluiten en dat de Keizer er over geschrikt heeft. Men heeft schoon Napoleon te heeten en over zes honderd duizend man te gebieden, men is niettemin verpligt geld te vragen aen de joden. De Keizer en het leger willen oorlog, maer de joden willen den vrede, en de joden zullen de overhand houden.

« Volgens my, noghans, heeft Europa te groote haest om den vrede te bezingen; niets is minder zeker. Herleest het artikel van den *Moniteur*. Wat wil de Keizer? Duitschland gerust stellen, Engeland in slaep wiegen, tyd winnen en zyne voorbereidselen voltrekken. Binnen eene maand, zullen de diplomaten protokolen gemaekt hebben, ultimatus, ultimatus, en het zal daarmede al zyn. Het is alsdan dat men met het kanon zal schieten. En inderdaed, waerom zou men niet een weinig oorlogen?

« Waertoe dienen, als het u belieft, al die ohitsen, kogels, sabels, al die mannen en peerden op een gestapeld in de kazernen? Men zegt u dat Frankryk den oorlog niet wil, die zynen handel en nyverheid in den grond zou helpen. Men bedriegt u. Het fransche volk is nieuwsgierig naer tydingen en veldslagen; het heeft geerne dat men het bezig houde, en het heeft altyd degenen bemind die het naer de grenzen leidden. Louis-Philippe, die geloofde te regeren en nooit niemand naer den slagbank zond, is er kwalyk van afgekomen. Hadde hy vier of vyf honderd duizend man doen vermoorden, de overlevenden zouden zyne gedachtenis gezegend hebben, en zyn kleinzoon, de graef van Parys, zetelde nog in de Tuileries.

« Om de waerheid te zeggen, Parys laet er zich weinig aengelegen dat het vrede zy of oorlog. Indien

myn geheugen staet geprent, is de geschiedenis van den karrosse-put, dien ik in myne teedere jaren altyd met schrik heb aenzien en die de Poperingenaers langen tyd grondeloos gemeend hebben. Ziet hoe myne grootmoeder de oorzaak van dit bovennatueryk en schrikverwekkend verschynsel uitlegde:

In het jaer 1490 was Poperinghe in eenen staet van voorspoed waer van men zich hedendaegs byna geen denkbeeld meer kan vormen: zyne talryke lakenfabrieken, groote kammeren, linten weverijen gaven aen meer dan tien duizend werklieden een treffelyk bestaan, de rykdommen vloeiden er van alle kanten naer toe, en deze rykdommen gaven aen de inwoners de genegenheid tot pracht en feesten die hunne geburen, de Yperlingen, trachten na te volgen, maer die zy geenzins konden evenaren.

In dien tyd bevatte Poperinghe twee wooningen van een geheel tegenstrydig uit- en inwendig. Het een, prachtig, lieflyk, met verscheidene verdiepingen voorzien, van uitgelezen meubels, pelzen en tapyten, was gelegen op het Rekhof en bewoond door mynheer Van Stand, zyne eenige dochter Dorothea en verscheidene dienstboden. Mynheer Van Stand was een groot lakenfabrikant die aen meer dan twee honderd werklieden een regelmatig werk verschafte.

Alhoewel hy aen deze werklieden een groot deel van zyne winst gaf, en dat hy in dit vak het lofwaardig voorbeeld van alle de andere meesters en fabrikanten van dezen tyd navolgde, had by noghans overgroote rykdommen door zyne nyverheid, zyne voorzigtigheid en zyne werkzaamheid gewonnen.

Wat zyne inborst aenging, het was een deftig man, een ware vlamming, die zich door zyn gezond oordeel en door zyne nuttige kennissen onderscheidde. Hy scheen geene andere gebreken te hebben als zyne al te groote toegevenheid voor zyne dochter Dorothea, aen wie hy in alle hare buitensporige grillen eenen vryen loop gaf, voor wie hy geene kosten spaerde om haren minsten wil te voldoen en om haer

DE PUT VAN POPERINGHE.

Wie van ons heeft, in zyne kindsche jaren, nooit gebeeft wanneer onze grootmoeder, gedurende de lange wintersche avondstonden, de buitengemeene daeden verhaalde van de spoken of geesten die Valenderens lucht in vroegere tyden schenen te bevolken? Wie van ons heeft nooit met angst, en terzelfder tyde met gretigheid, de wonderbare geschiedenis aenhoord van *lange maesje*, van *kleudde*, van *woerwoloen* en *doodkeersen*, die onze bygeloovige voorvaders onder alle slach van g'daenten zeiden gezien te hebben? Poperinghe vooral was zeer ryk in zulke verschynsels; iedere straat had er zyn spook; de kleine markt had eenen grooten zwarten hond die eene lange keten aen zyn achterste pooten sleepte, en die zich met zyne voorste pooten op de schouders van den verachterden burger kwam plaatsen en hem aldus van schrik deed bezwyken; de groote markt en de Veurnestraet hadden eenen dwerg, die eenige oogenblikken nadien eene reusachtige gestalte aennam, by zoo verre dat hy met zyne beide voeten de steigers der breede brug bereikte en aldus den doortogt van twee straten belette, terwyl zyn kop verre boven het dak van het stadhuis stak; de eijermarkt had een witte konynt met vlamrende oogen, dat aldaer kwam spelen en daarna verlieten met eenen schetterenden en helschachtigen lach zoohaest men op het punt was hem vast te grypen. In de Meessenstraet was het een peerd zonder hoofd, of een wagen die van zelfs voortging, en waerop onzenlyke geesten een afgryzelyk gedruisch maakten of ongebondene liedekens zongen. Indien de stad ryk was in verschynsels, was het veld er geenzins van beroofd; de omstreken van den Watermolen en van het Reepken waren alle nachten bezocht door een licht gelyk aen eene brandende keers, die gelurig van plaats veranderde en die, aen den vermetelen mensch die het durfde navolgen, eenen zoo geweligen kackslag gaf, dat hy bedwelmd op de plaats bleef